

ਅਪੀਲੇਟ ਸਿਵਲ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਕਰਮਬੀਰ ਕੌਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ.

ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1970 ਦਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 80।

12 ਜਨਵਰੀ 1971

1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) (c)- ਸਮੀਕਰਨ "ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ"
- ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਅਜਿਹੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਵਿਭਚਾਰੀ ਆਚਰਣ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ - ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ
ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13.(1)(ਸੀ)) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ" ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਹੈ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੂਰ ਦੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਾਲਾ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸਭ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਰਹੇ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਵਿਭਚਾਰੀ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਦੁਖੀ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਇਕਾਂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਕੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਨੂੰ

ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਚਰਣ ਦੇ ਕੋਰਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰੀ ਆਚਰਣ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਆਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਅਕਸਰ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਹੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਪਰਤਿਆ ਸੀ। (ਪਾਰਾ 8, 13 ਅਤੇ 14)।

10 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, *FAO* ਨੰਬਰ 64 ਆਫ 1968 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ,

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਨੇ ਮਿਤੀ 27 ਮਾਰਚ, 1968 (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਾਹਿਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੀ ਨਿਮੋ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ.

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- (1) ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਧਾਰਾ 13(1) (i) ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਮਬਜ਼ਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ 12 ਮਾਰਚ 1959 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 2'8 ਅਕਤੂਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਮੰਗ ਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਲੱਗ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, 21 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ, ਪਤੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀ. ਕਰਮਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ 1967 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸ. 8 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(3) ਤਲਾਕ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ- ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਮਲੀਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1965, ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਮਾਲੀ-* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ 21 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 2 ਸਾਲ 5 ਮਹੀਨੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 25 ਜੁਲਾਈ 1968 ਨੂੰ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ; ਜੁਲਾਈ 1965 ਦਾ ਮਹੀਨਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਅਡਲਟਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਤਾਰੀਖ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ 'ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਯੋਗ ਹੈ।

(4) ਇਹ ਮੈਂ ਮੋਢੀਬੀਬੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ”

ਕਿ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 1965 ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੋਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਅਵਾਰਾ ਵਾਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੁਲਾਈ, 1965 ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਗਈ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੀ. 25 ਜੁਲਾਈ 1968 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ - ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀ ਕ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਤਨੀ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਮਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਭਚਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

- (5) ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ *ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ*। ਅਮਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ, (1), ਡਾ. ਐਚ.ਟੀ. * ਵੀਰਾ ਲਾਲ : ਡੀ ਬਨਾਮ ਕਿਸਤਮਾ, (2), ਅਤੇ ਰਜਨੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੋਕੁਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ।

(6) *ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

“ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜੇਪੀਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1962 ਪੀ.ਬੀ. 144.

(2) ਏਆਈਆਰ 1969 ਸੈਡ. 235.

(3) ਏਆਈਆਰ ਆਈ 1958 ਈਬੀਓਮ। 2264

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ।

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਰਜਨੀ ਪ੍ਰ ਭਾਕਰ* ਬਨਾਮ *ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਰਾਘਵੇਂਦਰ*, (3) ਵਿੱਚ। (ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੀਆਭੇਦੇ ਜੇ.ਜੇ.) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਰਸ, ਜੋ ਕਿ ਨੇਕੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(7) ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ 'ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ! ਐਕਟ ਦੀ 13 (1) (1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੂਜਾ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਲਗ ਰੱਸ ਸੀ.ਬੀ.ਐਨ.ਡੀ. ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ 'ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ- ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਭਚਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਐਚ.ਟੀ. ਵੀਰਾ ਰੈੱਡੀ ਕੇਸ (2), , ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਹ ਹਨ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਦਾ ਕੋਰਸ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਭੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 10(1) (f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ en: ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅੰਦਰਲੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ-

ਪਤਨੀ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ।”

(8) ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਇਕਾਂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੇਕੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਜਾਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਗਲਤੀ ਹੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਚਰਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਰਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰੀ ਆਚਰਣ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ.. ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਰਜਨੀ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਲੋਕਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਰਾਘਵੇਂਦਰ* ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ। *ਲੋਕਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (3), ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਸ ਜੇ.

"ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਜੀਵਤ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ "ਜੀ ਰਿਹਾ ਸੀ" ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਢਿੱਲੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਚਲਾਕ ਜਾਂ ਚੌਕਸ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਡੀਬੈਕਟ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜੀਵਨਸਾਥੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।, ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਅਸਥਾਈ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ "ਜੀਵਤ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।) ਦੀ ਧਾਰਾ 13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਢਿੱਲੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਦੂਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ

ਜੇ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅ) ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।, ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ।

(9) *ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1)* ਵਿਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਾਂ 'ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ' ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਜੇਕਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਹੀਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਆਧਾਰ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਵਿਭਚਾਰ ਵਿਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਬੋਲੋੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇੰਟਰ - ਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ' (ਦਸਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) "ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖਾਸ ਦੁਬਾਸ਼ੀਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(11) ਮੈਕਸ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਨੇ ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 52 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਆਕਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ

ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ: '।

“ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਜਾਂ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਮੁਹਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ. ਕਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਪਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਸਾਧਾਰਨ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਮ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 81 'ਤੇ, ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, - ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਗੰਧਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।”

ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ

ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 229 'ਤੇ ਮੈਕਸਵੈਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ:

"ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੁਝ - ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਾਂ ਬੇਹੂਦਾ, ਤੰਗੀ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਲਈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਵੀ। ਇਹ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਰਫ ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਦੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੂਰਨ ਅਸਹਿਜਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ.-ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

' ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇ.

(12) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰ ਅਜਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਲੋਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (3), (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਜ਼ੋਰ' ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਪੀੜਤ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਚਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਸਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਾਬੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ 'ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕੰਮ ਪਰ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸਹੁੰ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ, ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਰ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਹੈ। ਆਚਰਣ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(13) ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੂਰ ਦੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਚਾਰੀ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(14) ਭਾਵੇਂ ਓਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਨਿਰਮਾਣ ਅਸਿਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਦੌਰਾਨ 21 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। 8 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ 27 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ 25 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀ। 1968, ਕਿ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 27 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਸੀ। 31 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਮਲੀਹਾਬਾਦ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ 11 ਕਿ ;ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ 'ਉਸ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 1965 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ'। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅਵਾਰਾ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੁਲਾਈ, 1965 ਜਾਂ 31 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲੈਟ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਸਹਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 27 ਸਤੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ।

(15) ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ 21 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 8 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੇਨ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ 11 ਧਾਰਾਵਾਂ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਕਰਮਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਦੋਂ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਇਆ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਅਪੀਲ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ, ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੋ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ—(18) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ "ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵਾਰਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦੋ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਆਮ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ.

ਮੇਸਰਸ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਡੇਅਰੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਕਲਕੱਤਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਨਾਮ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2326.

14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1948 ਦਾ XLVI) —ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਬੀ ਆਈਟਮ 54— 'ਗੁਆਰ ਗਿਰੀ' ਜਾਂ 'ਗੁਆਰ ਮੀਲ'—ਕੀ 'ਗੁਆਮ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਆਟਾ' ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸਯੋਗ-ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ-ਕੀ "ਚਾਰਾ" der' ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ—ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਟੈਕਸਿੰਗ ਕਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ—ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ—ਇੱਕ ਆਈਟਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਰਤੋਂ—ਕੀ ਟੈਕਸਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਆਰ ਗਿਰੀ' ਜਾਂ 'ਗੁਆਰ ਮੀਲ' ਨੂੰ 'ਆਟਾ ਓਈ ਗੁਆਰਾ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਰੀਕ ਪਾਊਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੀਸਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਨੂ ਫੈਕਚਰਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਅਨਾਜ ਵਪਾਰਕ ਪੁਰ ਪੋਜ਼ ਲਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ 'ਗੁਆਰ ਦਾ ਆਟਾ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। (ਪਰਾ ੬)।

। ~

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ 'ਗੁਆਰ ਗਿਰੀ' ਜਾਂ 'ਗੁਆਰ ਮੀਲ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਸਤੂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।